



MALMÖ HÖGSKOLA
FAKULTETEN FÖR
KULTUR OCH SAMHÄLLE

Språk och integration

En kvalitativ studie av Språkcafé Nobel i Malmö Stad

Language and integration

A qualitative study of Language Café Nobel in Malmö City

Shadan Sherwani

Zolfa Abed El Rehman

Internationell migration och etniska relationer (IMER)

Kandidatnivå 15 hp

Vårterminen 2014-05-23

Handledare: Berit Wigerfelt

Examinator: Victor Lundberg

Förord

Först och främst vill vi rikta ett stort tack till deltagarna från Språkcafé Nobel samt samordnaren Magnus Fryklund som var villiga att ställa upp och dela med sig av sina intressanta upplevelser. Om det inte vore för deras svar och stöd hade vi inte lyckats få fram vårt resultat. Vi vill även tacka vår handledare, Berit Wigerfelt som guidat och funnits där för oss. Sist men inte minst vill vi även ge ett stort tack till våra nära och kära som stötta oss under uppsatsens gång.

Under denna studie har vi, författarna, haft ett gott samarbete då vi har suttit och skrivit tillsammans för att få god flyt i texten. Vi har lärt oss en hel del under uppsatsskrivandet och framförallt har vi utvecklat tålamod.

Malmö 2014

Abstract

In general, language is the key to the community, to self-sufficiency and independence. Being able to speak the Swedish language is a part of the community integration. Integration also has a practical aspect that includes everyday life and affects one's opportunities in the labor market. Therefore, we have selected in this paper to focus on the language and integration but inevitably we will also discuss the education you need on the labor market. The purpose of this study is to describe how the staffs at the Language Café Nobel works for an increased integration in Malmo, and examine the significance of Language Café Nobel have for their participants. In order to fulfil the purpose we used a qualitative method, which involves semi-structured interviews and participant observations.

To interpret and gain a deeper understanding of the informants' answers, we used a hermeneutical approach as an analysis method. Based on informant's answers, the results showed that Language Café Nobel has helped them to develop their communicative Swedish language, which has made their life become easier. For some, the information from Language café has been beneficial for the participants because it has led to integration into the society. This shows that the Language Café Nobel is working for a better integration in Malmo.

Keywords: Language, integration, Language Café Nobel, foreign background, labor market.

Nyckelord: Språk, integration, Språkcafé Nobel, utländsk bakgrund, arbetsmarknaden.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	6
1.3 Disposition.....	9
2. Tidigare forskning	10
2.1 Kunskaper i majoritetsspråket	10
3. Teoretiska referensramar	12
3.1 Integrationsprocess	12
4. Metod	14
4.1 Hermeneutisk ansats som analysmetod	14
4.2 Deltagande observationer	15
4.3 Kvalitativa intervjuer	16
4.4 Trovärdighet	17
4.5 Genomförandet	17
5. Resultat och analys	19
5.1 Språkcafé Nobel	22
5.2 Språkcafé Nobel – ett komplement	24
5.3 Språkcafé Nobels betydelse	25
5.4 Språkets betydelse i samhället.....	27
5.5 Språk i relation till utbildning/arbete.....	29
5.6 Vad integration betyder för informanterna	31
5.7 Språk och integration.....	33
6. Diskussion och slutsats	35
7. Sammanfattande avslutning	39
Bilaga 1	41
Bilaga 2	43
Referenser	45

1. Inledning

*''Jag är ett barn igen. De har tagit mitt språk.
Jag kan inte uttrycka mig som jag kunde förut.¹''*

Citatet beskriver hur det känns för en person som förlorar sin autonomi, det vill säga sin självständighet. Att helt plötsligt ryckas från sin kontext samt uppleva allt som främmande, och sen behöva anpassa sig till det okända. Att inte kunna språket i landet man flyttat till gör att det blir svårt att uttrycka vem man är. Varpå är språket en viktig aspekt för individen för att kunna kommunicera med andra och uttrycka sig.

Under vår utbildning praktiserade vi på JobbMalmö, där mötte vi personer som befinner sig i en liknande komplex situation som citatet ovan beskriver. Detta resulterade i att vi utvecklade intresset för att vidare undersöka det svenska språkets betydelse hos personer med utländsk bakgrund. Vidare anser vi att, utan det svenska språket hamnar individen i utanförskap eller så blir hen beroende av tolk eller någon familjemedlem som tvunget måste delta vid obligatoriska ärenden.

Det omtalas allt mer i samhällsdebatten om brister i det svenska språket hos personer med utländsk bakgrund samt vilken inverkan det har på integrationen i samhället². Då språket är ett viktigt redskap för människan erbjuder Malmö stad språkcaféer för personer med utländsk bakgrund. För att tydliggöra vår definition av utländsk bakgrund i studien handlar det om utrikesfödda personer som följaktligen deltar på Språkcafé Nobel i Malmö stad. Språkcafé Nobel arrangeras av JobbMalmö, vilket är insatsen som vi kommer att undersöka i studien eftersom att språket är nyckeln in till samhället, egenförsörjning och självständighet.

Att kunna det svenska språket är en del av integrationen, och integration har även en praktisk aspekt som omfattar det vardagliga livet samt berör ens möjligheter på arbetsmarknaden. Fokuset i studien ligger på språk och integration men oundvikligen kommer vi resonera om utbildning inriktad mot arbetsmarknaden. Detta för att vi anser att kunna behärska det svenska språket är av en stor betydelse för utrikesföddas integration i det svenska samhället, vilket även kan motverka arbetslösheten.

¹ Fred Klasen (1983) ur boken *Att bryta upp och byta land*. Elise C. Franzén (2001).

² Runfors & Sjögren (1996) s.11.

För att få en inblick över språkets betydelse presenterar vi tidigare forskning som kan ge en förståelse över denna problematik. För att vidare kunna få bättre förståelse för problemet i undersökningen använder vi oss av teoretisk referensram som innebär tolkning av den sociala verkligheten.

1.1 Bakgrund

För att ge en överblick över vårt forskningsämne kommer vi i det här kapitlet kort presentera innebörden av integration och dess betydelse för samhället. Vidare ska vi redogöra för vad språk innebär och vilken betydelse det har för en individ. I och med att våra informanter har studerat/studerar SFI kommer det också att redogöras. Dessutom beskriver vi om Språkcafé Nobel som är en insats arrangerad av JobbMalmö.

I Malmö stad (2014) webbsida skildras det att integration är en ömsesidig process, det vill säga att det både berör personer med utländsk bakgrund och det mottagande samhället. Integration är en process som påverkar det svenska samhället som via invandringen präglas av etnisk mångfald. Integration kan vidare definieras där olika etniska grupper ska känna delaktighet i samhället genom att till exempel studera eller arbeta³. Följaktligen innebär integration att allas likvärdighet ska bli jämlikt behandlade med hänsyn till individens ursprung eller bakgrund⁴. Enligt Ludvig Beckman (2011) finns det en jämlikhetstanke som framställer ett rättfärdigande av beslut om hur nyttigheter, förpliktelser, och rättigheter tilldelas i samhället⁵. Sociologen Margareta Popoola (2002) betonar att integration har olika infallsvinklar som antingen studeras ur samhälls, eller individnivå. Detta samspel kan formuleras i termer av jämlikhet, delaktighet eller anpassning från människorna inom så väl majoritets- och minoritetsbefolkningen⁶.

En förtydligat definition av begreppet integration är att alla individer behandlas lika i ett samhälle som präglas av migration samt mångfald⁷. Principen om allas likvärdighet innebär att alla ska bli jämlikt behandlade i den meningen att ingen hänsyn ska tas till en individs

³ <http://www.malmo.se/Kommun--politik/Sa-arbetar-vi-med.../Integration--delaktighet.html>

⁴ Beckman (2011) s.50.

⁵ Beckman (2011) s.50.

⁶ Popoola (2002) s.13-17.

⁷ Beckman (2011) s.51.

ursprung eller bakgrund⁸. Carens (2005) skriver att *''kravet på likabehandling är därför en utgångspunkt i ett samhälle som accepterar permission om allas lika värde.''*⁹ Poängen med jämlikhetstanken är att den framställer ett rättfärdigande av beslut om hur nyttigheter, förpliktelser, och rättigheter tilldelas i samhället¹⁰. Den rättsliga förutsättningen är att alla invånare ska bli jämlikt behandlade, vilket också är relevant för vad det innebär att vara en del av det svenska samhället¹¹.

Ännu en begrundad tolkning av integration som nämner lika deltagande är sociologen José Alberto Diaz (1996) som betonar innebörden av integration som *''partiell eller fullständig jämlikhet med infödda individer i termer av deltagande i olika typer av sociala relationer''*¹². I enlighet med Beckman (2011) kan detta vara i form av arbeten eller i kontakt med andra infödda människor¹³. Vidare diskuteras det att en individ behöver värdlandets språkkunskaper och kännedom om sociala samt andra normer som kan vara väsentliga för tillgången till arbete¹⁴. Detta i och med att Malmö stad är en av Sveriges mest mångkulturella stad, där det representerats över 170 länder. Folkmängden i Malmö är cirka 313 000 invånare varav 131 590 av befolkningen har utländsk bakgrund¹⁵. Malmö stad vill satsa på mångfald genom att integrera nyanlända in i samhället. Syftet med detta är att det ska bidra till att individerna i samhället ska kunna känna sig mer delaktiga och tillsammans uppnå samhällets välfärd¹⁶.

För att åstadkomma detta mål krävs det att personer med utländsk bakgrund kan behärska det svenska språket som är en viktig biståndsdel. Att lära sig ett nytt språk innebär inte enbart att människan utvecklar ett kommunikationsmedel och ett tankeredskap utan det innebär även att hen får kunskaper om en annan kultur. I enlighet med *Statens offentliga utredningar* (1996) har språket även en annan funktion som bland annat är social och kulturbärande.

Kulturbärande funktion betyder att den svenska kulturen överförs automatiskt om en person behärskar det svenska språket. Därför ska hen behärska det svenska språket väl och inte endast känna till ord och dess betydelse¹⁷. Att kunna behärska det svenska språket kan vara vägen till ny kunskap, då det nya språket och kunskapen används för att skapa och

⁸ Beckman (2011) s.50.

⁹ Carens (2005) ur boken *Den rimliga integrationen*. Beckman, Ludvig (2011) s.33.

¹⁰ Beckman (2011) s.50.

¹¹ Beckman (2011) s.49.

¹² Diaz (1996) s.74.

¹³ Beckman (2011) s.100.

¹⁴ Beckman (2011) s.111.

¹⁵ <http://www.malmo.se/Kommun--politik/Om-oss/Statistik/Befolkning/Utlandsk-bakgrund.html>

¹⁶ <http://www.mkc.botkyrka.se/biblioteket/Publikationer/Indikatorrapport.pdf> s. 21.

¹⁷ SOU (1996:55) s.176.

upprätthålla sociala relationer. För att få goda resultat när människan lär sig ett nytt språk måste principen för språkinlärningen och utvecklingen vara allmängiltig. Således är det viktigt att ha förståelse av begrepp och sammanhang för att utveckla en god förmåga till kommunikation. Den allmänna sanningen är att människan måste kunna använda det svenska språket praktiskt. Det räcker inte att enbart läsa och skriva mycket, utan människan måste även få rikliga tillfällen att samtala i det dagliga livet, eftersom det kan ha en väsentlig inflytande på hens språkinlärning¹⁸.

Först när en person har blivit folkbokförd i Sverige har hen rätt till SFI, *Svenska för invandare*, en kvalificerad språkutbildning som ger grundläggande läs- och skrivfärdigheter i det svenska språket. SFI-utbildningen är anpassad efter SFI elevernas individuella behov. När eleverna har lärt sig de grundläggande kunskaperna är det tänkt att det svenska språket ska användas som redskap för kommunikation och aktivt deltagande i samhället¹⁹. Utöver SFI-undervisningar som erbjuds för nyanlända personer finns det flera språkcaféer i Malmö Stad. Exempelvis finns det språkcaféer på Malmö stadsbiblioteket, Rosengårdsbiblioteket, Garaget etcetera²⁰. Dessa språkcaféer har varierande arbets sätt, men alla har samma mål vad gäller språk och integration. Det språkcafé som vår fokus ligger på är Språkcafé Nobel som arrangeras av JobbMalmö.

JobbMalmö serviceförvaltningen är en kommunal verksamhet för arbetspolitiska insatser inom Malmö stad. JobbMalmö består av fem olika enheter, arbets- och utbildningsenheten, resursenheten, företagsenheten, aktivitetsenheten och jobbcenter. Dessa enheter vänder sig till Malmöbor som är minst 18 år och arbetslösa. JobbMalmös ändamål är att stärka arbetslösa Malmöbors möjligheter till egenförsörjning²¹. Inom arbets- och utbildningsenheten finns det en öppen verksamhet som kallas för Språkcafé Nobel. Språkcaféet arbetar för att stärka det svenska språket avseende personer med utländsk bakgrund samt informera dem om det svenska samhällets normer och värderingar. Språkcafé Nobels syfte är att fylla en kunskapslucka som dessa personer inte fått i den ordinarie SFI-undervisningen. Följaktligen är språkcaféets motto baserat på begreppen *Integration*, *Information* och *Inspiration*. Språkcaféet menar att om det svenska språket stärks hos deltagarna kan deras vardag

¹⁸ SOU (1996:55) s.178.

¹⁹ <http://www.skolverket.se/skolformer/vuxenutbildning/utbildning-i-svenska-for-invandrare>

²⁰ <http://www.malmo.se/Medborgare/Biblioteken/Vara-bibliotek/Stadsbiblioteket/Datorer-och-larcentrum/Malmo-larcentrum/Laxhjalp-och-spraktraning/Trana-svenska-i-Malmo.html>

²¹ <http://www.malmo.se/Medborgare/Jobb--praktik/Lediga-jobb/Svart-att-fa-jobb/JobbMalmo.html>

underlättas och via språket kan dem utveckla sitt kontaktnät²².

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att beskriva hur personalen på Språkcafé Nobel arbetar för en ökad integration i Malmö samt undersöka vilken betydelse Språkcafé Nobel har för deltagarna.

För att uppnå vårt syfte har vi formulerat följande frågeställningar:

- Hur arbetar Språkcafé Nobel för ökad integration i Malmö?
- Vilken betydelse har det sociala umgänget på språkcaféet för deltagarna?
- Hur har det svenska språket ökat språkcafédeltagarnas chanser att komma in på arbetsmarknaden?

1.3 Disposition

Vår studie är uppdelad i åtta kapitel. I andra kapitlet redogör vi för tidigare forskning kring språk och integration. Oundvikligen kommer vi även in på utbildning och arbetsmarknadsområdet. Anledningen till att vi berättar om arbetsmarknaden beror på att det har en avgörande roll för en individs integration. I det tredje kapitlet redogör vi för integrationsteorier av sociologen Jose Alberto Diaz, som beskriver olika dimensioner av integration som bland annat ekonomisk integration, social integration, subjektiv integration, politisk integration och kommunikativ integration etc. Dessa dimensioner illustrerar för hur integrationen fungerar på Språkcafé Nobel via informanternas perspektiv. I det fjärde kapitlet redogör vi för metoddelen och argumenterar för den kvalitativa metod vi har valt, semistrukturerade intervjuer och deltagande observationer. Vidare redogör vi för den hermeneutiska ansatsen som tolkningsmetod. I fjärde kapitlet beskriver vi genomförandet om hur vi har gått tillväga för att få fram vårt insamlade material. I femte kapitlet presenteras resultat och analys av informanternas svar samt vad vi upplevde genom våra deltagande observationer. I diskussionen beskriver vi våra åsikter och tankar ur ett kritiskt tänkande samt för- och nackdelar med studien. Avslutningsvis ger vi läsarna en sammanfattning av vår studie.

²² <http://www.malmo.se/Medborgare/Jobb--praktik/Lediga-jobb/Svart-att-fa-jobb/JobbMalmo/Arbe>

2. Tidigare forskning

I detta kapitel redogör vi för tidigare forskning som vi anser är relevant för vårt forskningsämne. Den forskning som vi valt handlar om språkets betydelse i samhället samt språket i relation till integration. En viktig del av integrationen är att komma ut i arbetslivet, därför redogörs även för arbetsmarknadens betydelse hos personer med utländsk bakgrund. Utöver det ser vi även att utbildningen har en stor roll för personer med utländsk bakgrund och därför använder vi oss av lite forskning kring utbildning.

2.1 Kunskaper i majoritetsspråket

En av milstolparna inom integrationsprocessen är att personer med utländsk bakgrund självständigt ska kunna använda sig av det svenska språket, hävdar sociologen Margareta Popoola (2002). Vidare hävdar hon att personer med utländsk bakgrund kan ha möjlighet att få kontakt med majoritetssamhället genom att kunna behärska det svenska språket. Enligt Popoola anses språket vara en viktig inledning till ett nytt skede till integration för att inte riskera utanförskap. Personer med utländsk bakgrund kan visserligen använda sig av sitt modersmål som kommunikationsmedel bland familj, släkt och vänner men i allmänhet i det offentliga livet förväntas det att individen talar svenska. Detta eftersom det svenska språket är en språknorm och dominans i Sveriges majoritetsbefolkning²³. Popoola menar att det inte ska behövas ställas krav på personer med utländsk bakgrund att anpassa sig till det svenska samhället. Vissa personer med utländsk bakgrund kan uppleva det som svårt att avstå från hemlandets traditioner och kulturer. Oavsett detta är det dominerande att personer med utländsk bakgrund använder det svenska språket²⁴. Utifrån Popoolas syn kan det vidarekopplas till Språkcafé Nobels deltagare som aktivt deltar för att kunna utvecklas i svenska språket för att få kontakt med majoritetssamhället.

En annan forskning som vi anser vara lämplig är etnologen Annick Sjögrens (1996) forskning som beskriver språkets roll i samhället. Många personer med utländsk bakgrund som kommer till Sverige har sina rötter i flerspråkiga traditioner, vilket gör att språkinlärningsprocessen varierar för enskild individ. De kan ha flera olika språk för vardagen, i hemmet eller i det sociala umgänget. Det kan till exempel handla om skriftligt

²³ Popoola (2002) s.24.

²⁴ Popoola (2002) s.25.

språk i skolan, språk med kontakter eller ett språk för religiöst bruk som arabiska för muslimer. Det kan ytterligare finnas språk för kommunikation med andra av annan etnisk tillhörighet. Vidare hävdar Sjögren att det finns många personer med utländsk bakgrund som vill lära sig det svenska språket men endast för bestämda funktioner som exempelvis ”tvättstugans svenska”²⁵. Sjögren nämner att det finns forskare som har funnit att det finns olika uppfattningar om vad som är en tillfredställande svenska, där det även finns skillnad mellan ett så kallat kommunikativt och akademiskt språk. När det gäller det kommunikativa språket som förekommer ”ansikte mot ansikte” kan hen i sådana situationer ta hjälp av gester och uttryck som i sin tur kan underlätta för samtalspartnern som kan gissa sig fram²⁶. Vidare benämner Sjögren hur viktigt det är för den högutbildade personen med utländsk bakgrund att behärska majoritetens språk på en bra nivå, detta för att abstrakt kunna förstå tänkandet och de komplicerade associationer som finns i samhället²⁷.

Med hänsyn till Sjögrens syn och forskning kring det svenska språket anser vi att det kan sammankopplas till Språkcafé Nobels deltagare som är där för samma anledning, det vill säga för att utvecklas i det svenska språket för att vidare kunna använda det för olika situationer. För vissa människor kan det svenska språket till exempel vara användbart när hen söker arbete eller kanske som språkligt ”hjälpmedel” för läkarbesök.

I rapporten *Migration och integration - om framtidens arbetsmarknad* skriven av Annicka Århammar (2003-04) nämns det om utrikes födda personer som har med sig utbildning från hemlandet. Århammar hävdar att bristande kunskaper i det svenska språket samt ”svensk” yrkeserfarenhet gör att personer med utländsk bakgrund behöver komplettera vissa delar av sin utbildning. Enligt Århammar är det viktigt att validera sitt utländska betyg eftersom det ökar chanserna att komma in på arbetsmarknaden och därmed förbättras chanserna till integration²⁸. Att tidigt validera sitt utländska betyg kan vara av stor vikt för att i god tid identifiera eventuella behov av kompletterande utbildning, således kunna få motsvarande utbildning i Sverige²⁹. Slutligen menar Århammar att validering av betyg kan ha betydelse för den nyanländas motivation³⁰.

²⁵ Sjögren (1996) s.23.

²⁶ Sjögren (1996) s.25.

²⁷ Sjögren (1996) s.37.

²⁸ Århammar (2004) s.87.

²⁹ Århammar (2004) s.106.

³⁰ Århammar (2004) s.88.

En annan viktig del för integrationen är arbetsmarknaden som skapar goda förutsättningar för delaktighet i samhället. Arbete ger således möjlighet till egen försörjning samt motverkar utanförskap. Att ha ett arbete kan vara nyckel till integration som vidare möjliggör konsumtionsmöjligheter, säkerhet samt valmöjligheter, detta enligt Paulina De Los Reyes (2006) som är professor i ekonomisk historia vid Stockholms universitet. Innebörden av detta är att individer får delaktighet i samhällslivet, livssammanhang samt förutsättningar för ett fullvärdigt medborgarskap. De los Reyes hävdar när utrikes födda personer förknippas med en position som arbetslöshet eller låg sysselsättning anses de vara i utanförskap samt beskrivs som ”problemets karaktär” i samhället. Den som ställs utanför arbetsmarknaden är liktydigt med utanförskap och utan möjligheter. Av den orsaken anser De los Reyes att arbete är tillträde till trygghet i det svenska samhället³¹. Genom informanternas utsagor framkommer det möjligtvis om deltagarna upplevt det De Los Reyes (2006) hävdar i sin rapport *Arbetslivets (o)synliga murar Diskriminering i arbetslivet*.

3. Teoretiska referensramar

I detta kapitel kommer teoretiska referensramar att redovisas som är relevanta för vår studie. För att kunna få bättre förståelse av problemet i undersökningen används teorier som innebär tolkning av den sociala verkligheten. Teorier är olika antaganden och påståenden som används för att förklara hur olika förhållanden och mönster i omgivningen har uppstått³². Integrationsrelaterade teoriansatser kommer även tas upp för att redogöra för vår egen ståndpunkt i nära relation till de redovisade teoriansatserna.

3.1 Integrationsprocess

Sociologen, José Alberto Diazs (1996), integrationsmodell används för att åskådliggöra relationen mellan Språkcafé Nobel och integration. Modellen presenteras i rapporten *Invandrarnas integration några teoretiska och metodologiska utgångspunkter*, där han tar upp teoretisk bakgrund samt definierar lämpliga ”teoretiska referensramar” för kartläggning av invandrarnas integration i det svenska samhället³³. Diaz definition av integration beskrivs som

³¹ De los Reyes (2006) s.10.

³² Sjögren (1996) s.12.

³³ Diaz (1996) s.72.

en modell för integrationsprocess som består av olika dimensioner³⁴. Nedan beskrivs vilka som definieras i integrationsmodellen.

Ekonomisk integration definieras i termer i arbetslivet, främst via arbetsmarknaden. Ur ett individperspektiv innebär denna tillgång till inkomster och yrkespositioner via arbets- och näringslivet³⁵. Därefter kommer *Social integration* som innebär tillgång till ett svenskt socialt nätverk vilket personer med utländsk bakgrund utvecklar genom kontakter med infödda personer i olika miljöer. Denna dimension av integration kan även definieras i termer av nyanländas tillgång till sociala resurser det vill säga vänskap och förtroenderelationer som exempelvis utsträckning av eller intensitet på socialt umgänge. Dessutom inräknas de sociala relationer som berör och kallas för primärgrupper som inkluderar familj, vänner eller grupper på arbetsplatser som har en stor betydelse i processen för personer med utländsk bakgrund i det nya samhället³⁶. Därför behövs också *kommunikativ integration* som är en dimension som beskriver personer med utländsk bakgrunds tillgång till underrättelse och språkresurser³⁷.

Vidare i modellen tar Diaz upp *personlig integration* som definieras i termer av individens tillfredsställelse med livet i Sverige. Denna dimension av subjektiv upplevelse och erfarenhet av integrationsförhållanden kan även relateras till uppnådda och förväntade integrationsnivåer i mottagarlandet. Det beskrivs på ett subjektivt sätt om hur varje individ personligen känner sig integrerad. Det handlar om personer med utländsk bakgrund uppfattningar om sin egna integrationsrelaterade livssituation, levnadsvillkor och subjektiv måluppfyllelse i det nya samhället Vidare betonar sociologen Diaz, om att den personliga integrationen handlar om blandade känslor av samhörighet med det nya samhället och föreställningar om hinder för integration³⁸. Diaz anser att den grundläggande drivkraften i integrationsprocessen är människans i sig och hens egna resurser samt motivation för att satsa på integrationsinriktade handlingsstrategier.

Politisk integration innebär tillgång till fullständiga politiska rättigheter samt fullt utövande av sociala och politiska medborgarroller. Den grundläggande tesen i denna rapport är att alla

³⁴ Diaz (1996) s.76.

³⁵ Diaz (1996) s.76.

³⁶ Integrationsverket (2007) s. 74.

³⁷ Diaz (1996) s.76.

³⁸ Diaz (1996) s.76.

dessa integrations dimensioner tillsammans kan lägga grunden till en relevant beskrivning av integration som en komplex process som rör flera olika samhällsområden³⁹.

Dessa integrationsdimensioner har valts ut för att dimensionerna tar upp relevanta aspekter som kan påverka individer till att underlätta integrationen och även ett sätt att mäta integrationen på. Eftersom Diaz talar om integration som ett socialt fenomen, som formas av samhällets insatser är människans motivation viktigt för att integreras i samhället. Som vi uppfattat menar Diaz att motivationen hos människan har en avgörande roll för hans integration. Vi vill undersöka om och i så fall hur dessa olika aspekter kommer fram i informanternas narrativa berättelser, och om de i så fall kan kopplas ihop med besökanden på språkcaféet. Deltagarna kommer till språkcaféet för att lära sig det svenska språket samt för att få information om hur det svenska samhällets system fungerar.

4. Metod

Detta kapitel kommer att beskriva den hermeneutiska ansatsen som analysmetod för att kunna tolka informanternas svar. Informanternas svar redogörs genom kvalitativa intervjuer och deltagande observationer. Vidare förs en reflektion över studiens trovärdighet och vårt genomförande.

4.1 Hermeneutisk ansats som analysmetod

I denna studie har vi utgått ifrån en hermeneutisk ansats som analysmetod för att analysera våra texter. I enlighet med rapporten *Allmänt om forskningsansatser med kvalitativ metod* (2012) framgår det att i en empirisk forskning är det viktigt att det finns en analysredskap som tolkning. Av den anledningen vill vi kunna via den hermeneutisk ansats skapa oss en förståelse om vilken betydelse Språkcafé Nobel kan ha för deltagarna. Hermeneutik innebär läran om tolkning, och dessa tolkningar introduceras inte som sanningar mellan orsak och verkan, utan snarare som nya samt förhoppningsvis givande sätt att få skapa förståelse för känsloreaktioner, motiv för gärningar, tankemönster samt andra meningsskapande mänskliga aktiviteter⁴⁰. Intentionen med den hermeneutiska tolkningen är att vinna en giltighet samt

³⁹ Diaz (1996) s.76.

⁴⁰ http://www.sbu.se/upload/ebm/metodbok/SBUsHandbok_Bilaga10.pdf s. 8.

gemensamt kunna få en förståelse av sin texts mening⁴¹. Genom den hermeneutiska ansatsen vill vi skapa en förståelse för våra informanternas narrativa upplevelser och genom analys tolka deras historier med medkänsla för deras situation.

4.2 Deltagande observationer

Undersökningen grundar sig på primärkällor som enligt författarna Runa Patel och Bo Davidson (2003) innebär att människan får ta till sig kunskapen via hens sinnen och erfarenheter⁴². Av den anledningen för att få kunskap har vi personligen deltagit på Språkcafé Nobel. Studiebesöken och deltagande observationerna bidrog till att vi kom nära deltagarna och skapade en god relation inför kommande intervjuer. Genom observationerna byggde vi ett underlag för intervjuguiden. Observationer används som en teknik för att samla information om omgivningen, som t.ex. beteenden och processer i vardagliga situationer. Beteende handlar inte endast om det fysiska utan även exempelvis verbala uttalanden i relation till andra människor. När en person väljer att forska kring ett problem kan observationerna inte vara slumpmässiga. Enligt Davidson och Patel har observationerna till uppgift att ”ge något” som ska besvara fenomenet som ska undersökas. De hävdar även att observationerna måste vara systematiskt planerade och informationen som ”upptäcks” ska antecknas⁴³.

Observationerna som antecknas används sedan längre in i studien med andra kompletterade tekniker som i vårt fall var intervjuer. Med hjälp av denna typ av observationer inhämtade vi information kring vårt forskningsområde. Innan vi gav oss ut till observationsplatsen hade vi kunskap om platsen samt förberett vem/vilka som ska observeras och vilken/vilka situationer vi ska tänka på⁴⁴. Under observationstiden låg fokus på hur den huvudansvariga ledde gruppen. Därtill observerades deltagarna som befann sig på Språkcafé Nobel i syfte att utveckla det svenska språket och öka sina kunskaper om det svenska samhället. För att undkomma en dålig stämning under observationen var deltagarna medvetna om vår delaktighet. De dagboksanteckningar som fördes under observationen bidrog till en fördjupad inblick över hur Språkcafé Nobel fungerar. Inom resultat och analysdelen presenteras deltagande observationerna mer ingående.

⁴¹ http://www.sbu.se/upload/ebm/metodbok/SBUsHandbok_Bilaga10.pdf s.9.

⁴² Davidson & Patel (2003) s.17.

⁴³ Davidson & Patel (2003) s.87.

⁴⁴ Davidson & Patel (2003) s.94.

4.3 Kvalitativa intervjuer

Kvalitativa intervjuer tillämpas oftast för att beskriva några aspekter och få relevans av det en person undersöker. Vårt mål med kvalitativ intervju är att upptäcka och identifiera egenskaper hos till exempel intervjupersonens livsvärld eller uppfattningar⁴⁵. Metoden är generellt strukturerad, dvs. frågorna till informanterna var genomtänkta och välformulerade.

Intervjuaren försöker då under intervjun genomföra ett samtal i syfte med att belysa ett forskningsproblem, detta enligt Davidson och Patel⁴⁶. Under användningen av metoden hade vi således semistrukturerade intervjuer där samma frågor ställdes till alla informanter. Därmed hade frågorna öppna svarsalternativ som underlättade för informanterna att uttrycka och förklara sina åsikter. Vi valde därför att ha kvalitativ strukturerade intervjuer med berättande inslag samlad i vår empiri. Genom intervjuer med informanterna ökade vår förståelse om deras upplevelser samt hur språkinläringen fungerar på språkcaféet.

Urvalet av informanterna valdes utifrån ett snöbollsurval, som enligt Ahrne och Svensson (2012) innebär att man inleder med att intervju en person som forskaren fått kännedom om samt har intressanta erfarenheter⁴⁷. Därför valdes sex deltagare från Språkcafé Nobel, som regelbundet deltar på språkcaféet för att förstärka sitt svenska språk samt för att lära sig om samhällets normer och värderingar. Alla informanterna har inte bott i Sverige lika länge, utan somliga har bott här i tjugo år medan andra har bott här en betydligt kortare tid exempelvis två år. Informanterna valdes ut utifrån ålder, bakgrund, kön och utbildningsnivå. Könsurvalet är tre kvinnor och tre män där åldern mellan dem är varierande. Utöver Språkcafé Nobels deltagare valde vi att även intervju samordnaren på språkcaféet. Detta för att kunna skapa en helhetsbild av hur Språkcafé Nobel arbetar för en ökad integration, med tanke på att det är vårt syfte med studien. Av den anledningen har vi vänt oss till Språkcafé Nobel för att vi anser att deltagarna på språkcaféet kan ge oss en värdefull berättelse om hur språkcaféet har gynnat dem, och om det svenska språket har fört dem närmare arbetslivet. I resultat och analysdelen kommer vi inte att redigera informanternas svar, utan vi kommer endast citera deras yttrande.

⁴⁵ Davidson & Patel (2003) s.78.

⁴⁶ Davidson & Patel (2003) s.78.

⁴⁷ Ahrne & Svensson (2012) s.43.

4.4 Trovärdighet

En allmän metafor för empirisk forskning är insamling av data. Göran Ahrne och Peter Svensson (2012) menar att data skildras ungefär som blommor ute i naturen som den som forskar plockar och sedan tar hem till sitt skrivbord för att organisera och sortera⁴⁸. Utifrån detta perspektiv anser Ahrne och Peter att den som forskar blir passiv mottagare av det befintliga materialet som finns, således bearbetas, analyseras och därefter förmedlas till läsaren⁴⁹. Därför var det extra viktigt för oss att hitta pålitlig information, vilket gjorde det betydligt svårare för oss. Ahrne och Svensson hävdar att trovärdigheten i uppsatsen är viktigt för den som läser uppsatsen eftersom den ska få genomslag både i forskningsvärlden samt i den omgivande världen⁵⁰. För att kunna skapa trovärdighet i sin kvalitativa studie kan forskaren i enlighet med Ahrne och Svensson använda det som kallas för *Triangulering*, vilket innebär att den som undersöker kombinerar olika metoder, typ av material, teoretisk utgångspunkt eller en forskare som redan undersökt detta fenomen som man undersöker och på en sådan sätt komma fram till en ”korrekt”, saklig och tillförlitlig beskrivning än om en metod används⁵¹. Ahrne och Svensson menar att genom att använda flera metoder i en undersökning ökar studiens trovärdighet. Därför har vi valt att använda oss av en triangulering metod för att öka trovärdigheten för läsarna. Att alltid återkoppla till fältet är ett annat sätt att öka undersökningens trovärdighet i enlighet med Ahrne och Svensson⁵². Därför har vi alltid haft vårt syfte och frågeställningar i åtanke under hela studiens gång, för att inte riskera att hamna utanför ämnet.

4.5 Genomförandet

För att kunna genomföra vår forskning hade vi deltagare samt samordnarens perspektiv från Språkcafé Nobel. Vi tog först kontakt med samordnaren på Språkcafé Nobel och berättade kort om vårt forskningsfält. Efter att ha fått godkännande av samordnaren samt att deltagarna var informerade om vår undersökning började vi med våra deltagande observationer.

Deltagande observationerna var till för att få en överblick över hur Språkcafé Nobel arbetar för en ökad integration. Vi deltog på språkcaféet såsom deltagarna vilket gjorde att vi lärde

⁴⁸ Ahrne & Svensson (2012) s.21.

⁴⁹ Ahrne & Svensson (2012) s.21.

⁵⁰ Ahrne & Svensson (2012) s.26.

⁵¹ Ahrne & Svensson (2012) s.27-28.

⁵² Ahrne & Svensson (2012) s.28.

känna deltagarna väl. Detta gynnade oss då detta medförde att stämningen under intervjun var avslappnad. Innan vi påbörjade intervjuerna mejlade vi intervjuguiden (Bilaga 1) till samordnaren. Intervjuguiden till deltagarna på Språkcafé Nobel baserades på våra observationer. Dessutom är intervjuguiden på en anpassningsbar svenska med tanke på att deltagarna på språkcaféet kommunikativt svenska. Beträffande frågorna till samordnaren på språkcaféet var det baserat på våra observationer samt våra insamlade forskningar.

I vår studie har vi utgått efter Vetenskapsrådets forskningsetiska principer och deras allmänna krav. Det grundläggande individskyddskravet består av fyra huvudkrav; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Dessa krav kan specificeras i antal regler och de avser att fungera som riktlinjer gällande förhållandet mellan forskare och uppgiftslämnare⁵³. Vi ska utförligt beskriva dessa krav och vårt förhållningssätt gentemot dem. I enlighet med Vetenskapsrådet ligger det etiska ansvaret på oss som ansvarar för all insamlad information⁵⁴. Det kravet som Vetenskapsrådet kallar för forskningskravet innebär att tillgängliga kunskaper utvecklas samt fördjupas och metoderna förbättras. Vidare framgår det i forskningskravet att informanterna måste bli meddelade om vilka regler och krav som gäller när de deltar i studien. Informanterna avgör själva om de vill medverka eller inte. Enligt Vetenskapsrådet bör informanterna lämna sitt samtycke om de väljer att delta i arbetet. Dock kan informanterna i enlighet med samtycket få möjligheten att när som helst avsluta sin delaktighet⁵⁵. All information som tas från informanterna ska antecknas samt bevaras på så sätt att varken uppgifterna eller informanterna kan identifieras av andra utomstående. Detta är enligt Vetenskapsrådet ett konfidentialitetskrav, vilket innebär att ingen utomstående kan få tillgång till de personliga uppgifterna⁵⁶. Ett ytterligare krav som sammankopplas med detta är nyttjandekravet som betyder att all material samt personuppgifter om informanterna som samlas in får endast användas i forskningsändamål⁵⁷.

När vi tog kontakt via telefon med samordnaren på Språkcafé Nobel mottog vi respons omedelbart och då informerade vi om forskningsämnet och vad vi åsyftade att undersöka. Vi mejlade samordnaren intervjuguiden (Bilaga 1) samt informationsbrevet och samtyckeskravet (Bilaga 2) och då vi fick hans samtycke om att få undersöka Språkcafé Nobel.

Informationsbrevet är till för att belysa informanterna om vad vårt syfte med undersökningen

⁵³ Vetenskapsrådet (2009) s.7.

⁵⁴ Vetenskapsrådet (2009) s.16.

⁵⁵ Vetenskapsrådet (2009) s.10.

⁵⁶ Vetenskapsrådet (2009) s.9.

⁵⁷ Vetenskapsrådet (2009) s.7.

är. Vi informerade deltagarna på språkcaféet att det är frivilligt att delta samt att de har möjligheten att avbryta intervjun. Vi informerade även om att all material skulle hållas under konfidentiellt om det skulle behövas.

De avsedda informanterna fick ta ställning till om de ville delta i arbetet samt lämna sitt samtycke till deltagandet (samtyckeskrauet). Innan intervjun påbörjade tog vi fram samtyckeslappen som informanterna skrev under för godkännandet att deras röst spelas in. Samordnaren på Språkcafé Nobel hade inget emot ifall hans namn skulle stå med på uppsatsen. Efter att ha fått deras underskriv på samtyckeslappen (Bilaga 2), delade vi ut frågorna till informanterna så att de fick möjligheten att förbereda sig. I efterhand hade vi enskilda intervjuer med sex deltagare och samordnaren från språkcaféet. Vi valde att spela in informanternas röster, för att kunna underlätta bearbetningsprocessen. Intervjun med samordnaren och deltagarna ägde rum på Språkcafé Nobel, respektive intervju varade mellan 20-30 minuter. Transkribering genomfördes omedelbart efter att vi var färdiga med intervjuerna för att inte riskera att glömma bort någonting.

5. Resultat och analys

Presentation av informanter

Magnus Fryklund är 38 år gammal och samordnare för Språkcafé Nobel. I grunden är han SFI- lärare men för två år sedan blev han ansvarig för Språkcafé Nobel. Han tycker om att hjälpa människor på olika sätt, även på fritiden. På språkcaféet planerar och arrangerar han alltid olika aktiviteter som kan gynna deltagarnas svenska språk och integration i samhället.

Jones är ungefär 38 år gammal och har bott i Sverige cirka två år. Han har läst klart SFI och tandläkarutbildning från hemlandet. I hemlandet hade han sin egen privata tandläkare klink och numera kämpar han för att öppna en egen här i Sverige. På fritiden deltar han aktivt på Språkcafé Nobel, vilket han nu har gjort i ungefär sju månader.

Ahmed är 28 år gammal och har bott i Sverige i cirka 1,5 år. Det som fick honom att komma till Sverige var kärleken och för att kunna försörja sin familj på bästa sätt kämpar han med det svenska språket. Från Libanon har han lärarutbildning men numera praktiserar han på IKEA efter avslutandet av sina SFI studier.

Benjamin är 23 år gammal och kommer från Uganda. Han har bott i Sverige 2,5 år och har ekonomiutbildning från hemlandet. Efter att ha studerat klart åkte han till Sverige och har sedan aldrig haft chansen att arbeta inom hans examensutbildning.

Julie är 28 år gammal och kommer från Filippinerna. Hon kom till Sverige när hon var liten, men vid 10 års ålder tvingades hon att flytta till Filippinerna. Efter 17 år kom hon tillbaka till Sverige för att få en bättre framtid. Hon började delta på Språkcafé Nobel för att kunna behärska det svenska språket på nytt. Efter stöd och hjälp från Språkcafé Nobel praktiserar hon nu på IKEA, vilket hon gjort i tre månader och nu väntar hon på besked om en anställning.

Sanna är 45 år gammal, kommer ifrån Libanon och har bott i Sverige ungefär 23 år. Sanna flyttade till Sverige för att det var instabilt i hemlandet på grund av krig och fattigdom. Hon har studerat till lärare, men har aldrig arbetat som det. I Sverige har hon läst klart SFI och grundläggande svenska.

Jessika är 29 år gammal, har bott i Sverige ungefär 5 år och kommer ifrån Polen. Hon har studerat biomedicinsk analytiker i hemlandet. I Sverige har hon läst klart svenska till gymnasienivå. Genom en vän fick hon reda på att Språkcafé Nobel finns och sedan ett år tillbaka har hon deltagit aktivt.

Efter en månads deltagande observationer upplevde vi att många deltar på Språkcafé Nobel med eget initiativ för att förstärka sina svenska förkunskaper och även lära sig om det svenska samhället. De flesta som deltar på Språkcafé Nobel har läst/läser SFI. Det vi även upplevde av flera deltagare är att de är väldigt aktiva, engagerade och vill lära sig mycket. Men där fanns även äldre personer som bara deltar för det sociala sällskapet. Vi märkte att en del har en stark inställning och vilja att utvecklas för att uppnå sina mål. Detta kunde vi tydligt se bland deltagare som alltid hade med sig sina anteckningsblock och ständigt skrev ner nya ord och begrepp. Vi kunde framförallt märka att det finns en kunskapsörst om till exempel hur det svenska samhället fungerar, hur svenskar tänker, kulturkrockar mm.

Vidare bjuder språkcaféet in besökare från olika myndigheter, organisationer samt politiker i och med att det är val snart. Detta för att deltagarna ska få allmän information om det svenska samhället som kan gynna dem. Det vi även märkte på språkcaféet under flera tillfällen var att det var samma personer som deltog. Detta beror på att det finns regler och struktur som gör att stämningen blir bra och deltagarna trivs och alltid återkommer för att träffa nya människor

och delta med ett gott nöje. Dessutom la vi märke till att det fanns språkvolontärer som oftast befann sig på Språkcafé Nobel och bidrog med deras svenska språk genom att föra diskussioner med deltagarna. Det som vi tyckte var bra med språkcafé Nobel, var att det hade en burk så kallad ”böters burk”, när en deltagare talar ett annat språk än svenska fick hen böta en krona. När ”böters burk” fylldes köpte samordnaren något gott som till exempel tårta, på det sättet fick deltagarna något för sina pengar. Syftet med deras ”böters burk” är att deltagaren måste uttrycka och förklara endast på svenska och får inte ta hjälp av någon annan på sitt modersmål, vilket vi ansåg att många deltagare lärde sig mycket genom denna regel.

En händelse som inträffade under observationen var att det fanns en ny deltagare som fick presentera sig inför alla språkcafé deltagarna. Att en ny deltagare presenterar sig är en rutin på Språkcafé Nobel. Den nya deltagaren som presenterade sig berättade att han var apotekare i hemlandet men eftersom han anser att kunna arbeta med det i Sverige igen kommer ta tid att börja om på nytt. Av den anledningen var hans planer att öppna egen Pizzeria istället. Vidare träffade vi en annan deltagare som berättade om sig själv. Hans historia inspirerade oss för att han var framåtsträvande. Han har varit i Sverige endast några månader, eftersom han inte är folkbokförd än har han inte tillträde att studera SFI. Han var motiverad att lära sig det svenska språket på egen hand, således deltog han aktivt på Språkcafé Nobel. I och med att han hade en sådan stark positiv inställning för att nå fram till sitt mål, lyckades han och numera arbetar han som trafikingenjör. I samband med sociologen Diazs aspekt förekommer den grundläggande drivkraften i integrationsprocessen att människans i sig har egna resurser samt motivation för att satsa på integrationsinriktade handlingsstrategier⁵⁸. För om människan har en sådan stark inställning på att vilja lyckas, kan hen i slutändan nå fram till sitt mål. Genom att ha initiativet att lära sig språket själv och stark vilja kan man uppnå sina mål, eftersom den personliga inställningen spelar stor roll.

För att kunna underlätta intervjuvaren för läsaren har vi utifrån det empiriska materialet sju följande kategorier:

- Språkcafé Nobel
- Språkcafé Nobel – ett komplement
- Språkcafé Nobels betydelse för informanterna
- Språkets betydelse i samhället
- Språk i relation till utbildning och arbete

⁵⁸ Diaz (1996) s.76.

- Vad integration betyder för informanterna
- Språk och integration

5.1 Språkcafé Nobel

En beskrivning av Språkcafé Nobel och om hur de arbetar för integration presenteras här ur samordnarens syn och deltagarnas upplevelser. Ur samordnaren, Magnus Fryklunds perspektiv framgår det att Språkcafé Nobel åstadkommer deras mål och syfte genom olika evenemang.

”Språkcaféet är huvudsakligen till att integrera invandrare som kommer till hit Sverige. Vi hjälper till att stärka det svenska språket och det gör vi på olika sätt. Det kommer hit olika besök[...] Sen jobbar vi också med ett mål och ett syfte dvs. genom dem tre I:na (Information Inspiration och Integration). Det är jätteviktigt att ge information, men samtidigt måste man vara inspirerande när man ger informationen. För att det är viktigt att de fortsätter att komma hit till språkcaféet, så planerar vi många besök. För att de ska tycka att det är roligt, integration ska vara något roligt. För då vill man lära sig och man vill komma hit”. (Magnus)

Magnus som är samordnar för Språkcafé Nobel anser att det svenska språket stärks och utvecklas på olika sätt samtidigt som man har det roligt, det kan bland annat vara genom olika besök som till exempel räddningstjänsten, Sveriges Radio och olika myndigheter. Statens offentliga utredningar (SOU) menar språket är vägen till en ny kunskap. För att individen ska få goda resultat av språket ska språkinläringen och språkutvecklingen vara allmängiltig⁵⁹. Vi kan här dra slutsatsen att genom information och ny kunskap utvecklas deltagarens språk och på så sätt integreras de in i samhället. Detta ser vi hos Ahmed som uttrycker att språkcaféet har erbjudit honom en stor chans att praktiskt utvecklas i det svenska språket tillsammans med andra deltagare.

”Språkcafé är en plats som ger mig en stor chans för utveckla mitt språk och vi brukar umgås och prata på svenska. Och veta mer om det svenska samhället, det är jätteviktigt eftersom man lär sig mycket om språket och om det svenska samhället och om allt!”. (Ahmed)

⁵⁹ SOU (1996:55) S. 178.

Den allmängiltiga verkligheten är att individen använder språket praktiskt genom att samtala mycket i det dagliga livet, vilket ger en stor betydelse för språkinläringen, hävdar SOU⁶⁰. Språkcafé Nobel är således en mötesplats för att praktiskt utvecklas i det svenska språket genom att samtala och ha olika övningar.

”Vi brukar lösa svenska korsord tillsammans med deltagarna, på det sättet lär de sig många nya ord, som de slår upp i den svenska ordboken. Jag är i grunden SFI lärare så ibland kommer grammatik och ordförklaringar. Vi brukar också ha andra övningar som till exempel fyrahörnsövningar, hänga gubbe och andra ordövningar.” (Magnus)

Således framgår det att deltagarna trivs på Språkcafé Nobel eftersom det erbjuds många olika besök och aktiviteter som kan gynna dem i det svenska samhället. Att kunna vara en del av Sveriges val är alltså en politisk integration. Genom besök av olika partier får deltagarna inblick och uppfattning inför vilket parti de ska rösta. I enlighet med Diaz (1996) teori och dimension om *politisk integration* innebär det att alla har tillgång till fullständiga politiska rättigheter samt fullt utövande av sociala och politiska medborgarroller⁶¹.

”Just nu kommer olika partier i med att det är val snart. EU valet om cirka tre veckor. Sen i september är det riksdagsvalet. Därför tycker jag att det är viktigt för deltagarna att få kännedom om dessa partier innan valet. Så de kan få kunskap om dessa partier och sen göra sina val om vilket parti dem vill rösta på. Sverigedemokraterna vet vi inte hur vi ska göra med[...]Vilket gör att det är en integrations tanke och en del av deras delaktighet i samhället. Samtidigt stärka språket. Många kanske tycker att det är tråkigt att politiker kommer på besök, men man kan göra en rolig sak av det hela genom att ställa politikerna mot vägen dvs. genom att ställa dem frågor om arbetsmarknaden etc.” (Magnus)

Att ha kännedom om de politiska partierna inför valet är viktigt för deltagarna vilket Jones bekräftar. Han menar att man måste ha kunskap om något om man ska vara delaktig som i detta fall inför Sveriges riksdagsval.

”På språkcafé kan man lära sig olika saker för man behöver att lära sig många saker, som till exempel centerpartiet dem kom på språkcafé och prata om vilket program dem har. Så hur kan jag känna programmet om centerpartiet om jag inte får träffa dem” (Jones)

⁶⁰ SOU (1996:55) s.178.

⁶¹ Diaz (1996) s.76.

Vår tolkning av Jones svar är att personer med utländsk bakgrund och särskilt personer som deltar på Språkcafé Nobel behöver allmän information för att kunna vara delaktiga i det svenska samhället. Om man inte har information om de politiska partierna blir det svårt att delta och rösta i det politiska valet. Därför har språkcaféet gynnat deltagarna att få information om politiska partierna på lätt svenska.

5.2 Språkcafé Nobel – ett komplement

Våra samtliga informanter har studerat/studerar SFI och vissa har även läst klart grundläggande svenska. För informanterna har Språkcafé Nobel varit som en kompletterande del av SFI undervisningen, eftersom de flesta av informanterna säger att på SFI lär de sig mycket grammatik och skrift men får inte så mycket av det kommunikativa. Här nedan beskriver Ahmed att han känner att hans kommunikativa svenska har blivit bättre. I skolan lär han sig det grundläggande i det svenska språket, och på språkcaféet får han möjligheten att öva på ett praktiskt sätt.

”Jag lärt mig mycket och känner mitt språk har utvecklats mycket snabbt. I skolan lär man sig grammatik och man lär sig regler men man inte prata svenska och som språkcaféet kan man öva svenska och prata svenska med andra.” (Ahmed)

I enlighet med Skolverkets dokument står det, när eleverna har lärt sig de grundläggande kunskaperna är det tänkt att det svenska språket ska användas som redskap för kommunikation och aktivt deltagande i samhället⁶². Vi uppfattar detta som att de lär sig grundläggande svenska på SFI, men somliga informanter känner att dem också behöver öva på det svenska språket på ett praktiskt sätt. Detta gör att de upplever att Språkcafé Nobel fyller en kunskapslucka som dem anser saknas på SFI. I likhet med Jones berättar han att han har avklarat SFI men behöver utveckla sina svenska kunskaper och även veta mer om det svenska samhället.

”Jag är färdig med SFI men jag studerar och nu deltar jag på Språkcafé Nobel. Det är inte som SFI det är mer om samhället. Jag får utveckla mitt språk, för det finns många saker om Sverige, du vet när en invandrare flyttar till ett annat land då måste han lära sig hur svenska människor tänker och hur samhället är och sen när han ska känna allt så kan han jobba med dem.” (Jones)

⁶² <http://www.skolverket.se/skolformer/vuxenutbildning/utbildning-i-svenska-for-invandrare>

Jones framtidsmål är att kunna behärska det svenska språket och kunna mer om det svenska samhället. Han säger att det är viktigt för en person som är nyanländ att lära sig mer om landets normer och värderingar. Jones anser att efter man har lärt sig om landets system blir det lättare att kunna anpassa sig in i det nya systemet och då kan hen lättare skapa kontakter som möjligtvis leder till arbete. Jones svar kan även kopplas till det som Margareta Popoola (2002) hävdar, genom att kunna behärska det svenska språket ges möjlighet till kontakt med majoritetssamhället⁶³.

5.3 Språkcafé Nobels betydelse

Våra samtliga informanter upplever att Språkcafé Nobel är som ett sorts stöd för dem, vilket också har gynnat dem att delta på språkcaféet. Vissa informanter upplever att Språkcafé Nobel har funnits där när de behövt prata med någon i svåra situationer. En av dem är Julie som känner att språkcaféet är en plats för henne där hon kan öppna sig och vara sig själv. Vidare menar Julie att hon också lär sig mycket samtidigt som hon får nya vänner.

''Jag har lärt mig många nya ord. Hur man ska kommunicera. Hur man skapar vänner. Mitt liv hade varit tomt utan språkcaféet. För oss nyanlända till Sverige och har ingen familj och inga vänner. Eller jag har vänner, men ingen familj då. Så är det en jättestor fördel för oss att språkcafé finns där man kan mingla och skapa vänner. Om man har problem så kan man dela med sig, för det är lättare att dela med sig sina problem än hålla det i sig. Så det har underlättat min vardag om jag baserar det på min upplevelse.'' (Julie)

Som vi har förstått känner Julie sig ensam ibland och behöver social kontakt med omvärlden, där hon finner att språkcaféet är som ett stort stöd för henne samtidigt har det förstärkt hennes kommunikativa svenska. I dimensionen social integration hävdar sociologen Diaz att det är viktigt med ett socialt nätverk, att individer behöver känna av den sociala miljön. Vidare menar Diaz att den sociala resursen kan vara en ingång för personer med utländsk bakgrund att ta kontakt med andra⁶⁴. Vi får känslan av att Julie har utvidgat sitt sociala nätverk och samtidigt har det gynnat hennes utveckling i det svenska språket, vilket även har förstärkt hennes självförtroende. I likhet med Julie har språkcaféet gynnat Ahmed och stärkt

⁶³ Popoola (2002) s.24.

⁶⁴ Diaz (1996) s.76.

hans kommunikativa svenska. För honom är det en plats där det är tillåtet att göra fel eftersom han lär sig genom sina fel.

''Man kan säga språkcafé, det är en naturlig plats för mig och det kan hjälpa mig att studera svenska. Som barn lär sig svenska utan regler mer naturligt. Så känns språkcaféet för mig, en plats där jag kan lär mig svenska.'' (Ahmed)

Enligt Ahmed, är man som ett barn igen, och Språkcafé Nobel är som en plats där man kan lära sig på nytt, som när ett barn lär sig att prata. Ahmeds tolkning av hur han känner sig kan även relateras till citatet som vi har i inledningen, som beskriver att utan språk kan en person inte uttrycka sig, vilket ger känslan av att vara som ett litet barn igen. I samband med Julie och Ahmed poängterar även Benjamin att på språkcaféet kan han stärka sitt kommunikativa svenska. Språkcafé Nobel har också tillfört honom en känsla av familjesfär och samhörighet, där han delar med sig om sitt liv.

''Språkcafé är en plats där man kan gå och vi utvecklar det svenska språket för man bara pratar svenska där. Man tränar på svenska där. Vi är som en familj, vi är glada och kan prata om till exempel vad som händer i skolan och annat.'' (Benjamin)

Diaz talar om hur viktigt social integration är, och hur personer med utländsk bakgrund behöver utvidga sitt sociala nätverk. I den sociala integrationen är även familjesfären inkluderad och handlar främst om att en individ ska känna sig delaktig samt känna den sociala omgivningens närvaro⁶⁵. Vi drar slutsatsen att många besöker språkcaféet för att lära sig det svenska språket men samtidigt få känna en samhörighet med andra som befinner sig i samma situation, vilket vidare ger utvidgade sociala relationer. Vi märkte även att vissa informanter känner sig lite ensamma i samhället, detta kan bero på att de inte kan språket så bra, men i språkcaféet är de flesta på samma språknivå. Sanna beskriver Språkcafé Nobel som en del av hennes familj där hon kan ha roligt och uttrycka sig fritt.

''Det är som familj, för man har rolig tid tillsammans. Man får vänner som syskon. Det blir inte tråkigt för man brukar se dem varje dag det blir som besök hos familjen som man alltid umgås med.'' (Sanna)

⁶⁵ Diaz (1996) s.76.

Vi tolkar samtliga informanternas svar att känslan av samhörighet på språkcaféet, kan vara genom miljön och stämningen som gör att de vill umgås med varandra. På så sätt lär de sig det svenska språket på ett avslappnande sätt. Ur Diaz tankegångar är det ytterst viktigt med personlig integration, att individen har inställningen att vilja lära sig och ser positivt på sin integration⁶⁶. Jessika berättar att hon har lärt sig svenska på ett roligare sätt, genom hennes deltagande på Språkcafé Nobel där hon fått kontakter med människor från andra kulturer.

”Det är jätteintressant att lära känna nya människor från så många olika länder och kulturer. Dessutom är det roligt att träffas och skrattar med varandra. På detta sätt kan man säga att språkcaféet hjälpte mig och gjort mig mer självständig, särskilt genom min arbetslöshet.”

(Jessika)

Jessika menar att det är lättare att lära sig ett nytt språk om man har roligt samtidigt, vidare kan detta gynna ens utveckling och man kan känna sig mer självständig. I enlighet med Paulina De los Reyes (2006) ger delaktighet i samhällslivet ett livssammanhang samt förutsättningar för ett fullvärdigt medborgarskap⁶⁷. Således att en person kan känna av den samhörigheten tillsammans med de andra i samhället.

5.4 Språkets betydelse i samhället

Det som framgår av intervjumaterialet är att samtliga informanter upplever att Språkcafé Nobel har en stor betydande roll för deras kommunikativa svenska. Med hjälp av det svenska språket kan de uttrycka sig fritt och känna sig självständiga i samhället. Jessika berättar att språkcaféet har förbättrat hennes svenska genom att expandera hennes ordförråd. Det har även stärkt hennes självkänsla.

”Språkcaféet har hjälpt mig att utveckla mina svensk-kunskaper. Jag har förbättrat min förståelse och mitt uttal, har ökat mitt ordförråd, samt svenska uttryck, och har blivit bättre på att prata. Framförallt har språket hjälpt mig att våga prata svenska i vardagliga situationer”. (Jessika)

Jessikas svar kan kopplas till Popoola som påpekar att en av milstolparna inom integrationsprocessen är att personer med utländsk bakgrund självständigt ska kunna använda

⁶⁶ Diaz (1996) s.76.

⁶⁷ De los Reyes (2006) s.10.

sig av det svenska språket⁶⁸. Eftersom Jessikas deltagande på Språkcafé Nobel har gynnat henne och numera gjort att hon kan uttrycka sig alltmer fritt i samhället. Däremot anser Benjamin att språket inte har hjälpt honom lika mycket som Jessika.

”Språket har hjälpt mig lite grann, jag har lyckats komma till jobbintervju, men inte fått jobb än”. (Benjamin)

Att Benjamin har lyckats bli kallad till jobbintervju kan betyda att han är duktigt i skrift men behöver öva mer på det kommunikativa, vilket han kan få om han aktivt fortsätter att delta på språkcaféet. Vad gäller informanten Sanna har det svenska språket gynnat henne på ett annat sätt jämför med Jessika och Benjamin. För somliga personer med utländsk bakgrund vill de endast lära sig det svenska språket för bestämda funktioner, påpekar Sjögren⁶⁹. Vilket detta är något framgår hos Sanna där det svenska språket har hjälpt henne inom bestämda situationer.

”Jag har lärt mig nya ord som behöver när jag pratar med handläggare, läkare eller hjälper mig också när jag går på utvecklingssamtal i skolan med mitt barn. Jag har skrivit många ord som jag får från språkcafé för när jag går hem jag ska översätta dem på mitt modersmål för att veta vad dem betyder. Jag antecknar alltid nya ord så att jag kan lära mig svenska så här och använda det sen.” (Sanna)

Trots att det svenska språket har hjälpt Sanna för bestämda funktioner så har det i slutändan gjort henne självständig. Sanna behöver således inte förlita sig på någon och kan därför själv utföra sina ärenden. Detta beror på att Sannas kommunikativa svenska har utvecklats och underlättat hennes vardagliga. Att självständigt klara sig i samhället hävdar Diaz (1996) att det behövs kommunikativ integration samt tillgång till språkresurser⁷⁰. Därmed får vi uppfattningen att det svenska språket har hjälpt Sanna samt andra samtliga informanter. Vidare poängterar Magnus att språkets roll i samhället är väldigt betydande för personer med utländsk bakgrund.

”Jag tror om man blir bättre på det svenska språket så ökar integrationen i det svenska samhället. Deltagarna blir bättre och snabbare integrerad. Man kan öka sitt sociala nätverk när man kan det svenska språket och man blir modigare på att prata och tillföra ett samtal med etniska svenskar.” (Magnus)

⁶⁸ Popoola (2002) s.24.

⁶⁹ Sjögren (1996) s.23.

⁷⁰ Diaz (1996) s.76.

Det är således dominerande att kunna behärska det svenska språket i samhället vilket Popoola anser att personer med utländsk bakgrund självständigt använder det svenska språket⁷¹. När en person med utländsk bakgrund kan det svenska språket utökas individens sociala nätverk samt ger delaktighet i samhällslivet.

5.5 Språk i relation till utbildning och arbete

I informanternas svar framgår det att somliga är högutbildade eller har arbetat tidigare i hemlandet. För att kunna vägleda dessa deltagare erbjuder Språkcafé Nobel information om hur de kan studera vidare eller söka jobb. Magnus framhäver att de inte endast erbjuder information om utbildning och arbete utan de hjälper även till med att skriva CV.

”Arbetsförmedlare kommer hit och berättar om olika arbeten som finns ute, dessutom har vi här på JobbMalmö personal som hjälper till att söka jobb. Det finns all stöd om utbildning och arbeten, dessutom finns det hjälp om hur man skriver ett CV etc.[...] Här lär dem sig även olika egenskaper för att kunna känna till när man vill söka arbeten sen som är en förberedelse för deltagarna inför arbetsmarknaden.” (Magnus)

Det märks att Magnus planerar och ordnar olika besök som är till en stor fördel hos deltagarna. Han försöker på bästa sätt även ordna det på ett roligt sätt för att alltid underlätta för deltagarnas integration. Att språkcaféet har gynnat deltagarna kan framhävas i Benjamins svar där han har fått tips och idéer om olika saker.

”Språkcafé är bra för att man får utvecklas i svenska språket. Man får träffa människor, man kan få tips om hur man kan söka jobb man kan också få information om man vill studera vidare, som jag gör nu” (Benjamin)

För att Benjamin ska kunna få arbete studerar han därför vidare samtidigt som han lär sig om det svenska samhället och dess normer. Sjögren poängterar att det är viktigt för den högutbildade personen med utländsk bakgrund att behärska majoritetens språk på en hög nivå, detta för att abstrakt kunna förstå arbetstänkandet som finns i samhället⁷². Detta är något som Jones också kämpar för att lyckas bli en del av i det svenska samhället. Jones anser om han

⁷¹ Popoola (2002) s.25.

⁷² Sjögren (1996) s.37.

inte kämpar för hans tandläkarutbildning är han liktydigt med att förlora sig själv, särskilt när han redan hade sin egna privata klinik i Syrien.

”Om jag har jobbat och har min tandläkare privatklinik i Syrien, så om jag ska flytta till ett annat land som Sverige eller USA så jag kan till exempel jobba ett år med annat som kanske restaurang. Men om jag flyttar till ett annat land för ett dåligt jobb, hela livet går, hellre för mig att stanna i mitt hemland, får annars jag förlorar mig själv. För jag har betyg och vill jobba med mitt betyg. Vi kan bli som svenska människor, varför ska dem jobba det bättre jobb och vi ska jobba i restaurang eller taxichaufför och dem ska ha företag, dem är inte duktigare än oss, för titta hur många svenska människor jobbar som taxichaufför här? eller hur många svenska människor jobbar som svart i restaurang? bara invandrare, varför? man har möjligheten att bli bättre, man kan lära sig bra kultur från dem. Jag lärt mig hur svenska människor tänker i Sverige, jag gillar att se hur andra människor tänker för att jobba med dem. Jag vill kämpa för att få min drömjobb, jag vill leva, känna och tänka på när jag ska börja mitt jobb. Dröm eller död.”(Jones)

I förhållande till Sjögrens syn kan vi tydligt dra slutsatsen hos informanten Jones som starkt uttrycker att han inte ersätter sin utbildning eller arbetslivserfarenhet med något lägre.

Dessutom nämner Jones att han har lärt sig en hel del om Sveriges normer och svenskarnas levnadsätt detta för att kunna förstå dem bra när han arbetar med dem. Att kunna validera sitt utländska betyg kan ha en stor betydelse för den nyanländas motivation, menar Århammar⁷³.

I enlighet med Århammars syn kopplat till Jones yttrande kan vi se att han mer än gärna vill arbeta med sin tandläkarutbildning som han säkerligen har validerat. Han har en stark och positiv inställning som visar att han endast vill jobba med hans yrke och inget annat.

Dessutom har Jones inställningen att lära sig om svenska människors levnadsätt och tänkande för att kunna arbeta med svenskar. Vad gäller informanten Benjamin så ser det annorlunda ut för honom då han har en annan inställning till skillnad från Jones.

”Jag läste klart SFI på 6 månader. Läste sen vidare svenska som andra språk och gymnasieutbildningen. Jag måste plugga om allt för att kunna jobba med samma utbildning från hemlandet[...] Jag tänker bara på att jag måste plugga hårt och få ett jobb. Jag måste

⁷³ Århammar (2004) s.88.

kunna språket och kanske byta mitt namn till Svensson. För om någon frågar mig varför så säger jag att det är svårt om man har utländskt namn.” (Benjamin)

Vissa personer med utländsk bakgrund kan uppleva det svårt att komma in i det svenska samhället på grund av sin etniska tillhörighet, men enligt Popoola (2002) ska det inte behövas ställas krav på personer med utländsk bakgrund⁷⁴. Det som framgår i Benjamins svar är att han måste ändra namn för att lyckas få jobb och bli en del av samhället trots att han i föregående citat nämnt att han lyckades få jobbintervju. Vad gäller informanten Ahmed ser hans situation angående jobb annorlunda ut då han på fem månader kämpade för att utveckla och förbättra sitt svenska språk, detta för att vidare kunna få arbete.

”När jag kommit till Sverige sökte jag jobb på IKEA och fick intervju men de sa att du behöver bättre nivå på språket. Men nu på fem månader och lärt mig mycket svenska och jag fick många råd från språkcaféet. Efter fem månader gjorde jag andra intervju på IKEA och jag fick jobbet, de sa att jag kämpat och blivit bättre.” (Ahmed)

De los Reyes hävdar, att den som ställs utanför arbetsmarknaden är liktydigt med utanförskap och utan möjligheter. Därför anser De los Reyes att arbete är tillträde till trygghet i det svenska samhället⁷⁵. Detta är något som framgår hos Ahmed efter att ha deltagit på Språkcafé Nobel och utvecklat sitt svenska språk som vidare gav honom möjligheten att få jobb samt trygghet för egenförsörjning.

5.6 Vad integration betyder för informanterna

Deltagandet på arbetsmarknaden verkar vara betydelsefullt för integration enligt somliga informanter, de menar att om en person börjar arbeta så har hen blivit en del av samhällets integration. Enligt informanterna framgår det att om hen har ett arbete, så är hen i jämlik med resten av samhällets invånare. Dock behöver de kunna behärska det svenska språket och känna till samhällets normer samt dess värderingar. Beckman hävdar att poängen med jämlikhetstanken är att den framställer ett rättfärdigande av beslut om hur nyttigheter,

⁷⁴ Popoola (2002) s.25.

⁷⁵ De los Reyes (2006) s.10.

förpliktelser, och rättigheter tilldelas i samhället⁷⁶. Informanten Jones menar om han får kännedom om det svenska samhällets normer och värderingar, då kan han lättare ta kontakt med svenskar och kunna kommunicera samt arbeta med dem.

”Det svenska språket för oss är viktigt när man ska diskutera med dem, för om du vill diskutera dem kan inte förstå dig eller du förstår inte dem så hur ska man då jobba med dem eller ha praktik med dem, du kan inte göra något om man inte kan svenska för då kommer dem säga tyvärr vi kan inte ha dig. Språket är det första viktiga. Språket är nyckel för samhället om du inte har språk så har du inte nyckel för att öppna dörren... Att bli en del av samhället och att utveckla mitt språk och att få mitt jobb för att jag gillar mitt jobb mycket och öppna mitt privata klink. För varför ska dem få öppna sin privat klink men inte jag?”

(Jones)

Jones menar att det allra viktigaste är att kunna behärska det svenska språket. I enlighet med Beckman (2011) ska integration rättvisa samma möjligheter till alla, således är det avgörande att invånarna i samhället har tillträde till samma primära nyttigheter som exempelvis arbeten som de andra medborgarna. Detta innebär att om en individ kan behärska språket och känner till samhällets normer, kan hen lättare ta del av samhället. Detta bekräftar Jones genom att hävda att det är viktigt att kunna respektera och känna till samhällets normer. I likhet med Jones framstår hos Jessika vikten av att behärska det svenska språket, för då blir hen en del av det svenska samhället.

”Det är viktigt att en person kan svenska språket och då blir han eller hon en del av integrationen” (Jessika)

”Svenskar respekterar och gillar att lyssna på andra. dem gillar att man blir lugna, de respekterar också din åsikt om du har åsikt, därför måste du också respektera andras åsikt även om man inte gillar åsikten. i mitt hemland alla respekterar inte din åsikt, därför blir det alltid problem om jag t.ex. diskutera med min kompis och sen vi har inte samma åsikt vi kan bråka men i Sverige nej dem gillar att lyssna på andra människor och dem är lugna när dem diskuterar, därför jag gillar att bli som dem som respekterar andra åsikter.” (Jones)

En ytterligare begrundad tolkning av integration som hävdar om lika deltagande är sociologen Diaz (1996) som betonar innebörden av integration som *”partiell eller fullständig jämlikhet med infödda individer i termer av deltagande i olika typer av sociala relationer”*. Här drar vi

⁷⁶ Beckman (2011) s.50.

slutsatsen att om en individ kan behärska det svenska språket och har en god kännedom om samhällets system, kan hen lättare expandera sitt sociala nätverk som i sin tur kan leda till arbete. Detta kan i sin tur leda till att utvidga integration i det svenska samhället.

5.7 Språk och integration

Med integration menar Beckman att alla individer ska behandlas lika i ett samhälle som är präglad av migration samt mångfald. Alla ska således bli jämlikt behandlade med hänsyn till individens ursprung eller bakgrund⁷⁷. Integration kan vidare definieras där olika etniska grupper ska känna delaktighet i samhället genom att till exempel studera eller arbeta⁷⁸. I enlighet med Språkcafé Nobels samordnare Magnus hänger språk och integration ihop.

”Om man ska bli integrerad i det svenska samhället eller det spelar ingen roll i vilket samhälle så är det viktigt att kunna behärska språket i det nya landet. För kan man språket så är det lättare för en att komma in i samhället. Språk och integration hänger väldigt mycket ihop. Visst kan man vara driftig ändå liksom att vara jätteduktig men man kommer inte hela vägen till sitt mål. Man kan jobba men man behöver det lilla extra som att vara duktig på språket. Språket är en faktor för integrationen. Inte helt, men allt blir lättare när man kan språket. För när man får hem papper från olika myndigheter, lär det bli svårt om man inte kan språket och då blir man bunden av andra som hjälper en.” (Magnus)

Det Magnus menar är att språket har ett stort avgörande roll hos individen som vill bli en del av samhället. Språket anses vara en av inledningarna till nytt skede till integration för att inte riskera utanförskap. Det är därför dominerande att personer med utländsk bakgrund att självständigt kunna använda det svenska språket, hävdar Popoola (2002)⁷⁹. Språkcafé Nobels huvudsyfte är att stärka och utveckla deltagarnas svenska språk för att de ska kunna självständigt klara sig i det svenska samhället. Magnus nämnde tidigare att han arbetar utifrån Information, Inspiration, Integration vilket överensstämmer med JobbMalmös webbsida

⁷⁷ Beckman (2011) s.50-51.

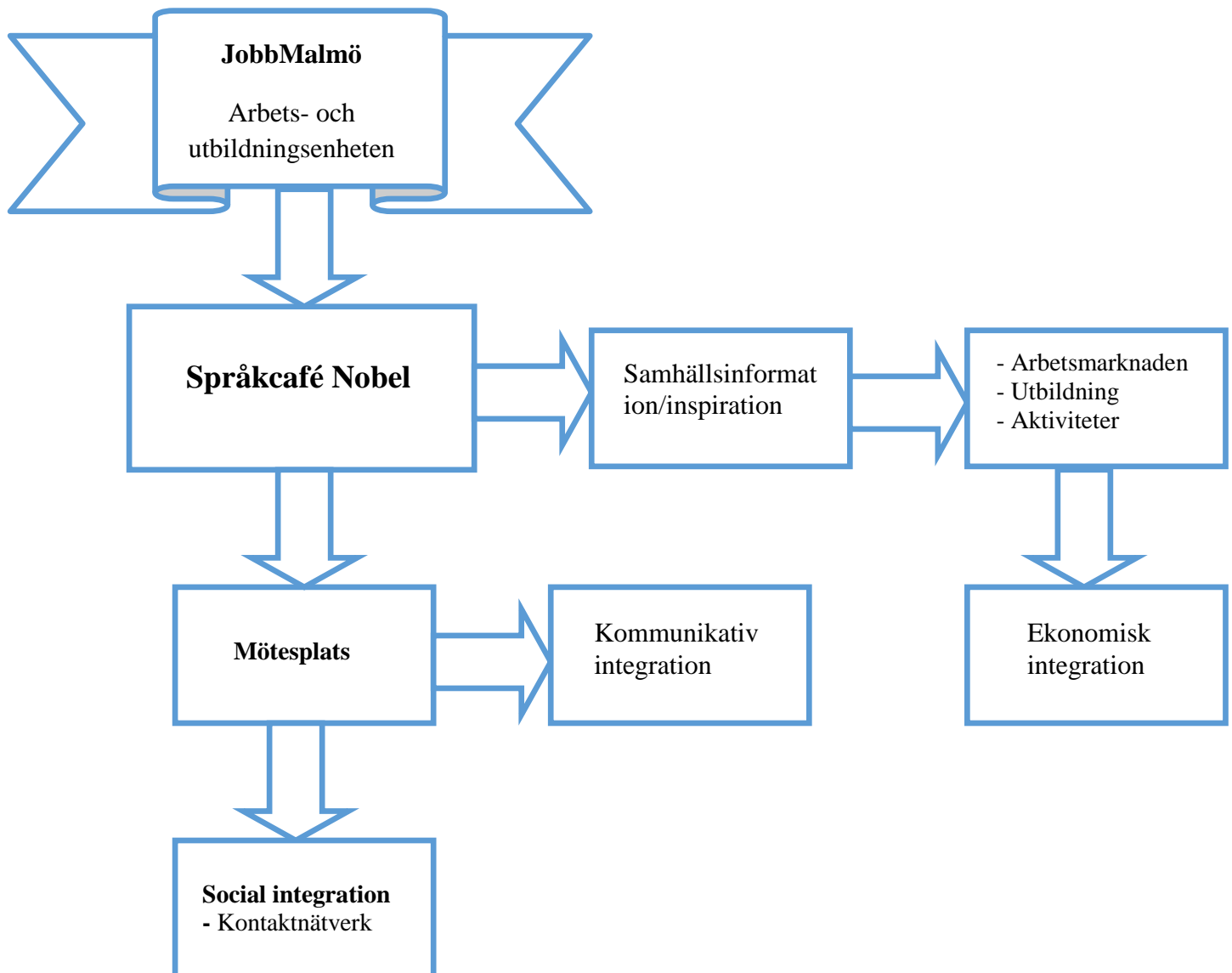
⁷⁸ <http://www.malmo.se/Kommun--politik/Sa-arbetar-vi-med.../Integration--delaktighet.html>

⁷⁹ Popoola (2002) s.25.

(2014)⁸⁰. Dessa tre aspekter ger således mycket för en person som vill bli en del av det svenska samhället.

Till analysdelen vill vi avsluta med en modell som vi själva har skapat utifrån Jose Alberto Diaz teori, vilket också är en sammanfattande bild av hur Språkcafé Nobel och integration.

Jan Hartman (2004) menar att en modell ska visa en förenklad bild av ett område, som förenklar för läsaren hur olika aspekter håller ihop⁸¹.



⁸⁰ <http://www.malmo.se/Medborgare/Jobb--praktik/Lediga-jobb/Svart-att-fa-jobb/JobbMalmo/Arbets---och-utbildningsenheten-JobbMalmo-direkt/Sprakcafeerna-pa-Nobel.html>

⁸¹ Hartman (2004) s.121.

Denna modell omfattar en bild på hur Språkcafé Nobel på JobbMalmö arbetar för att integrera personer med utländsk bakgrund samt vad språkcaféets information och inspiration kan leda till. Modellen är även sammankopplad till sociologen José Alberto Diaz (1996) integrationsdimensioner.

Språkcafé Nobel som arrangeras av JobbMalmö kan för somliga deltagare anses som en mötesplats men för en del kan det vara som en informationsplats. Samhällsinformation och inspiration som Språkcafé Nobel ger till sina deltagare öppnar upp nya vägar och möjligheter. Det kan exempelvis handla om information gällande utbildning eller arbetsmarknaden som i sin tur ger ekonomisk integration. Språkcafé Nobel kan även anses som en mötesplats. En plats för personer som vill utveckla den kommunikativa delen för att exempelvis klara sig på egen hand i samhället. För en del personer är Språkcafé Nobel en mötesplats för att kunna utvidga sitt kontaktnät.

6. Diskussion och slutsats

Innan vi kom igång med studien hade vi många tankar och idéer kring området språk och integration. En av våra idéer var att genomföra en jämförelse mellan olika språkcaféer i Malmö kring hur de arbetar för samhällets integration. Efter ha observerat olika språkcaféer märkte vi att tiden inte skulle räcka till, eftersom tanken var att först genom observationer skapa god kontakt med deltagarna på respektive språkcafé. Detta för att det sedan skulle underlätta för oss inför intervjuerna med deltagarna på respektive språkcafé. Därefter noterade vi tidsbristen och valde därför att endast fokusera på ett språkcafé, som är Språkcafé Nobel arrangerad av JobbMalmö. I slutändan blev vi nöjda med beslutet vi fattade och resultatet vi åstadkom.

Att komma fram till resultatet var en lång och svår process gällande tidigare forskning och teori. Vi var noggranna med att välja ut vårt empiriska material och hade alltid syftet och frågeställningarna i åtanke, för att inte riskera att gå utanför ramarna. Vi upplevde att det var svårt att hitta lämpliga tidigare forskning kring vårt ämne, då vi för mestadels hittade om SFI, svenska undervisningar, fördjupning i det svenska språket och hur inlärning av språk fungerar. För att lyckas samla ihop material om tidigare forskning var vi tvungna att ta hjälp av bibliotekarien på orkanen. I sin tur fick vi även mycket hjälp av vår handledare Berit

Wigerfelt som också gav oss tips. Slutligen hittade vi några väsentliga tidigare forskningar, men det var inte så lätt att hitta forskare som skrivit om just vårt ämne.

Det tidigare forskning som vi åstadkom och har tagit del av understryker bland annat att det svenska språket har en stor betydelse för människan. Eftersom personer med utländsk bakgrund behöver kunna kommunicera med majoritetssamhället hävdar Popoola (2002)⁸². Om vi förstått så har språket en gynnande del av samhällets integration. När en person med utländsk bakgrund inte kan det svenska språket kan hen hamna i utanförskap, menar Popoola⁸³. Det finns inget krav på att personer med utländsk bakgrund ska kunna ett perfekt svenska utan det ska vara en kommunikativ svenska, det vill säga att individen ska kunna känna föra en kommunikation med andra i vissa situationer. Detta går i linje med vad Sjögren nämner att det finns forskare som har funnit att det finns olika uppfattningar om vad som är en tillfredställande svenska, där det även finns skillnad mellan ett så kallat kommunikativt och akademiskt språk. För vissa personer räcker endast det kommunikativa svenska, där de kan samtala med någon annan och bli förstådd. När det gäller det kommunikativa språket som förekommer ”ansikte mot ansikte” kan hen i sådana situationer ta hjälp av gester och uttryck, vilket kan underlätta för samtalspartnern som kan gissa sig fram⁸⁴. För en del av informanterna räckte det att kunna kommunikativ svenska, så att de slipper vara beroende av andra. Medan andra hade hopp om att lära sig det svenska språket för att kunna uppnå sina mål, och bli en del av det svenska samhället samt känna sig jämlika med resten av invånarna. Men vi hade gärna velat hitta något om hur det sociala umgänget gynnar utvecklingen i det svenska språket samt hur personer med utländsk bakgrund kan lära sig svenska på ett praktiskt sätt.

Vad gäller sökningen om teori var det betydligt enklare att hitta till skillnad från tidigare forskning. Det vi menar är att även hitta en lämplig teori tog tid, men efter att ha letat fann vi José Alberto Diaz som täckte in väsentliga delar i vår studie. Detta gjorde att vi inte behövde fler teorier eftersom Diaz utgår från olika teoretiska referensramar, som täckte många delar i studien. Ytterligare ett problem som vi stötte på och tyckte var svårt att hitta specifik definition av var begreppet integration, eftersom integration ett mångfacetterat begrepp beroende på vem som talar om det. På grund av det var vi försiktiga med att använda integrations begrepp, och ta en definition som skulle förknippas till vårt forskningsfält. I och

⁸² Popoola (2002) s.24.

⁸³ Popoola (2002) s.25.

⁸⁴ Sjögren (1996) s.25.

med att det var viktigt för oss att stärka studiens trovärdighet och därför var det extra viktigt att välja ut rätt material.

Syftet med vår studie var att beskriva hur personalen på Språkcafé Nobel arbetar för en ökad integration i Malmö, samt undersöka vilken betydelse Språkcafé Nobel har för deltagarna. Vi har utgått från följande frågeställningar; Hur arbetar Språkcafé Nobel för ökad integration i Malmö? Vilken betydelse har det sociala umgänget på språkcaféet för deltagarna? Hur har det svenska språket ökat språkcafédeltagarnas chanser att komma in på arbetsmarknaden?

Metoden vi använde oss av för att uppfylla syftet och frågeställningarna var kvalitativa intervjuer och deltagande observationer vilket var till en fördel eftersom det besvarade vårt syfte och frågeställningar. Denna metod gav oss förståelse över Språkcafé Nobels deltagare om deras komplexa situation att vara främmande i ett land, således att inte kunna det svenska språket. Däremot fanns det även en nackdel med de kvalitativa intervjuerna då vi skulle spela in informanternas röster. Vissa språkcafédeltagare gick med på att deras röster skulle spelas in utan några konstigheter, däremot kände somliga att det skulle vara obehagligt att deras röster skulle bli inspelad. Med utgångspunkt i den forskningsetiska övervägande tog vi hänsyn till detta och respekterade informanternas önskan. Nackdelen var att vi fick aktivt lyssna och samtidigt uppmärksamma informanten medan en av oss antecknade, vilket gjorde att båda var tvungna att delta i intervjun till skillnad från de andra intervjuerna. Efter att ha intervjuat klart märkte vi skillnader i informanternas narrativa svar, då vissa inte yttrade sig helt eftersom deras röst spelades in.

Utifrån informanternas svar visade det sig att Språkcafé Nobel var inte endast en plats för att lära sig det svenska språket. Många kände även en familjesfär, eftersom de upplevde en avslappande miljö när de besökte språkcaféet. Det sociala umgänget på språkcafé hade således en betydelsefull inflytande på deras sociala liv. När en människa bosätter sig i ett annat land utsätts hen för en risk att bland annat förlora den sociala identiteten, vilket framgår i inledningen med citatet där en person känner sig som ett litet barn igen. Somliga upplever att de är pånyttfödd då hen befinner sig i en annan livskontext och inte kan behärska språket i det nya landet, och upplever allt som främmande. Denna känsla fick vi av en del informanter som strävar att återfå sin identitet som den var i hemlandet. I informanternas svar framgick det även att vissa har lyckats men utifrån våra observationer visade sig att en del bara var på språkcaféet för att lyssna och känna samhörighet.

Informanternas berättande svar blev det slutliga resultatet att Språkcafé Nobel har hjälpt dem att utveckla deras kommunikativa svenska, vilket har lett till att deras vardagliga liv har blivit lättare. För somliga informanter har informationen på språkcaféet varit gynnsamt för deltagarna eftersom det har lett till integration i samhället. Detta visar på att Språkcafé Nobel arbetar för en ökad integration i Malmö.

Genom informanternas svar och våra deltagande observationer upplevde vi att Språkcafé Nobel arbetar för integration genom att informera och inspirera, vilket i sin tur leder till integration i samhället. Informationen som erbjuds på språkcaféet handlar exempelvis om utbildning, arbetsmarknaden och allmänt om det svenska samhället. Detta via besök från bland annat arbetsförmedlingen, arbetarnas bildningsförbund (ABF), Malmö Mot Diskriminering, olika politiska partier etcetera. Informationen som deltagarna tilltagit sig från språkcaféet ökade deras chanser till arbete genom övningar för jobbsökning samt inför jobbintervjun. Detta har gynnat flera deltagare som har fått jobb eller praktik, men även hopp för andra deltagare som genom deras språkutveckling kämpar för att lyckas.

Vi kan således dra den slutliga slutsatsen att Språkcafé Nobel har ett väldigt unikt koncept som inte endast erbjuder utveckling i det svenska språket utan de ger även sina deltagare andra faktorer som vävs in. Det är faktorer som till exempel ”dolda koder” om hur man ska bete sig i det sociala samspelet. Det handlar även om kroppsspråk inför jobbintervju samt andra normer som kan gynna deltagarna för integration. En väldigt viktig synpunkt är om en person vill lyckas lära sig ett nytt språk är det viktigt att kunna kombinera teorin i praktiken för att kunna utvecklas.

Avslutningsvis vill vi ge undersöknings tips om någon är intresserad av att forska vidare kring språkcaféerna i Malmö. Det skulle vara intressant att ta reda på hur olika språkcaféer arbetar, och på vilket sätt de arbetar för att främja samhällets integration. Vi tänkte från början undersöka detta men tiden räckte inte till, därför var vi tvungna att avgränsa oss. Enligt våra informanter fyller språkcafé många funktioner som upplever att de saknar i det vardagliga livet, främst språket som är en nyckel in till samhället. Under våra observationer berättade vissa deltagare om att det finns andra språkcaféer med, men de får inte lika mycket som de får på Språkcafé Nobel, redan där märkte vi att det finns skillnader. De språkcaféer vi skulle rekommendera att undersöka skulle vara Garaget, Stadsbibliotekets språkcafé, Rosengårdsbibliotekets språkcafé och även Språkcafé Nobel, för att kunna få inblick över hur dessa arbetar för att främja integrationen i Malmö.

7. Sammanfattande avslutning

På Språkcafé Nobel brukar det samlas runt 25-30 personer från olika länder samt kulturer för att tillsammans dricka kaffe, te med kakor och umgås samtidigt som de lär sig det svenska språket. Språkcafé Nobel representerar ungefär 60 olika länder, men det är enbart det svenska språket som gäller⁸⁵. Om det finns nya deltagare brukar de få presentera sig själva vid uppsamlingen, på så sätt välkomnas den nya. De andra deltagarna får då berätta för den nya deltagaren om vad de brukar göra på språkcaféet. Efter uppsamlingen brukar deltagarna delas in i smågrupper, där de får olika övningar eller bara diskutera om ett ämne. Magnus Fryklund understryker att det ska vara roligt, lustfyllt och lärorikt för deltagarna som kommer dit och det ska inte liknas vid skolans krav, för att det är viktigt att en person upplever att det är roligt att lära sig ett språk än att det ska vara tungt och tufft.

Somliga informanter känner att de behöver tala med andra för att lära sig språket men vågar inte samt har svårt att ta kontakt med andra. På så sätt har Språkcafé Nobel varit gynnande för dem, att de kan träffa andra och kan ta kontakt samt stärka sin kommunikativa svenska. Det gör att Språkcafé Nobel fyller en social funktion samt en kunskapslucka som somliga informanter bekräftar att de saknar på SFI. De känner även en gemenskap med varandra för att de befinner sig på liknande situationer och känner att de kan dela med sig av sina erfarenheter. Vilket gör att de inte känner sig ensamma eftersom en del informanter framhäver att det kan bli ensamt ibland att inte kunna språket, för att de inte vågar ta kontakt med andra på grund det. Denna studie visar att Språkcafé Nobel har fyllt in olika funktioner hos deltagarna, att lära sig språket, finna en gemenskap med andra, samt lära sig mer om samhället normer och värderingar. Detta kan vara en nyckel för samhällets integration, samt en väg in för deltagarnas personliga integration. Som vi upplever efter våra deltagande observationer och kvalitativa intervjuer stämmer överens med resultatet vi åstadkommit. Att Språkcafé Nobel fyller in en social funktion, och inte enbart en plats där de kan lära sig svenska.

Vår uppsats tyder även på att inte kunna språket i landet en person befinner sig i kan vara tufft för hen. För att det kan bryta ner på ens självkänsla när en person inte kan behärska språket, därför är ens personliga integration viktigt menar Diaz (1996) om hur personer med utländsk

⁸⁵ <http://www.malmo.se/Medborgare/Jobb--praktik/Lediga-jobb/Svart-att-fa-jobb/JobbMalmo/Arbets---och-utbildningsenheten-JobbMalmo-direkt/Sprakcafeerna-pa-Nobel.html>

bakgrund ser på sin integration⁸⁶. Om en person kan behärska det svenska språket känner hen sig inte beroende av någon annan och då kan hen känna sig mer självständig. För att om en person som har en positiv inställning på sin subjektiva integration, kan hen även lättare expandera sitt sociala kontaktnät. Det kan vidare leda till att hen lättare hittar arbete eller att inte längre behöver känna sig ensam i samhället. Det är även viktigt för samhällets integration att alla invånarna i samhället känner sig delaktiga och kan känna känslan av samhörighet.

⁸⁶ Diaz (1996) s.76.

Bilaga 1

Språkcafé Nobel – JobbMalmö (öppettider) Nobelvägen 66

- Måndagar: 12.30 – 15.30
- Tisdagar: 09.30 – 12.30
- Onsdagar: 13.00 – 15.00
- Torsdagar: 09.30 – 12.30 / 17.00 – 19.00

Intervjuguide

Samordnare på språkcaféet

- Kan du berätta lite om dig själv?
- Beskriv språkcaféet och vad ni gör.
- Vad vill du uppnå med språkcaféet?
- Arbetar du för att integrera deltagarna in i samhället eller är det mer för nöjens skull?
- Hur arbetar du för att främja integrationen?
- Hur tycker du att språk och integration hänger ihop?
- Hur bidrar språkcafé med allmän information så att man kan klara sig i samhället?
- Informerar ni om arbetsmarknaden?
- Märker du någon förändring/utveckling på era deltagare? Hur?
- Finns det deltagare som har lyckats få jobb genom er? Hur?
- Vad tycker du krävs mest för att bli en del av samhället?
- Skulle du vilja förändra något på språkcaféet?

Deltagarna på språkcaféet

- Kan du berätta lite om dig själv? Hur länge har du bott i Sverige? Varför Sverige?
- Har du någon utbildning? Vilken?
- Har du arbetat tidigare (i hemlandet/Sverige)?
- Studerar du SFI (Svenska för invandrare)?
- Hur fick du reda på att Språkcafé Nobel finns?
- Hur länge har du kommit till språkcaféet? (känner du att ditt språk har utvecklats under tiden som du har varit här?)
- Hur skulle du beskriva språkcaféet och vad ni brukar göra där?
- Vilken betydelse har Språkcafé Nobel för dig?
- Utnyttjar du informationen som du får från språkcaféet?

- Har du lärt dig mer om svenska samhället?
- Varför besöker du språkcaféet och vad är dina mål?
- Skulle du vilja ändra något på språkcaféet? Finns det något som saknas?
- Upplever du att språkcaféet har underlättat din vardag på något sätt?
- Har språkcafé fört dig närmare till arbetslivet?
- Vad tycker du krävs mest för att bli en del av det svenska samhället?

Bilaga 2

Vårt syfte med denna uppsats är att beskriva hur personalen på Språkcafé Nobel arbetar för en ökad integration samt vilken betydelse Språkcafé Nobel har för deltagarna.

Våra frågeställningar till C-uppsatsen lyder följande:

- Hur arbetar Språkcafé Nobel för ökad integration i Malmö?
- Vilken betydelse har det sociala umgänget på språkcaféet för deltagarna?
- Hur har det svenska språket ökat språkcafédeltagarnas chanser att komma in på arbetsmarknaden?

Vill du hjälpa oss?

Vi söker 6 personer som kan ställa upp för **enskild** intervju. Vill du dela med dig av dina erfarenheter och upplevelser från Språkcafé Nobel?

- Att delta i vår studie är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta din samverkan.
- Intervjuerna kommer att spelas in med vår mobiltelefon, endast för att hjälpa oss att bearbeta vårt material och kommer enbart användas för studien.
- Dina personuppgifter hanteras konfidentiellt om det nödvändigtvis behövs, och vilket betyder att dina personuppgifter skyddas för att inte avslöja din identitet.

Samtyckeskrav
Projektets titel: Språk och integration
Studieansvarig/a: Shadan Sherwani & Zolfa Abed El Rehman
Email: Shadanxxxxx@hotmail.com & Zolfaxxxx@hotmail.com
Studerar vid Malmö Högskola. Fakultet för kultur & samhälle
Utbildning: Mångfaldsstudier; IMER (Internationell migration & etniska relationer)
Nivå: Kandidatnivå.

Jag har muntligen blivit informerad om studien och tagit del av bifogad skriftlig information. Ni har mitt samtycke om att bli inspelad, och deltar frivilligt.

Datum:

Deltagarens underskrift:

Referenser

Litteratur

Ahrne Göran & Svensson Peter (2012) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Beckman Ludvig (2011) *Den rimliga integrationen*. Stockholm: Dialogos: Institutet för framtidsstudier.

Franzén C, Elsie (2001) *Att bryta upp och byta land*. Stockholm: Natur och kultur.

Hartman Jan (2004) *Vetenskapligt tänkande, från kunskapsteori till metodteori*. Lund: Studentlitteratur.

Patel Runna & Davidson Bo (2003) *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Popoola Margareta (2002) *Integration, en samtidspegling. Begrepp, historia, politik och boende i ett delat samhälle*. Stockholm: Svenska kommunförbundet.

Runfors Ann, Sjögren Annick & Ramberg Ingrid (1996) *En "bra" svenska"? Om språk, kultur och makt*. En antologi inom projektet språk och miljö. Tumba Mångkulturellt centrum 1996 Stockholm Reproprint.

SOU (1996:55) *Sverige, framtiden och mångfalden: slutbetänkande från Invandrarpolitiska kommittén. Bil. [B], Vägar in i Sverige*. Stockholm: Frize.

Århammar Annika (2004) *Migration och integration - om framtidens arbetsmarknad: bilaga 4 till Långtidsutredningen 2003/04*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.

Internet källor

Solkverket, 2013.

<http://www.skolverket.se/skolformer/vuxenutbildning/utbildning-i-svenska-for-invandrare>

[Hämtad 2014-05-01]

Malmö Stad, 2014.

<http://www.malmo.se/Kommun--politik/Om-oss/Statistik/Befolkning/Utlandsk-bakgrund.html>

[Hämtad 2014-05-04]

Malmö Stad, 2014.

<http://www.malmo.se/Medborgare/Biblioteken/Vara-bibliotek/Stadsbiblioteket/Datorer-och-larcentrum/Malmo-larcentrum/Laxhjalp-och-spraktraning/Trana-svenska-i-Malmo.html>

[Hämtad 2014-05-04]

Integrationsverkets rapportserie, 2003-04.

<http://www.mkc.botkyrka.se/biblioteket/Publikationer/Indikatorrapport.pdf>

[Hämtad 2014-05-10]

Malmö Stad, 2014.

<http://www.malmo.se/Medborgare/Jobb--praktik/Lediga-jobb/Svart-att-fa-jobb/JobbMalmo.html>

[Hämtad 2014-05-10]

Malmö Stad, 2014.

<http://www.malmo.se/Medborgare/Jobb--praktik/Lediga-jobb/Svart-att-fa-jobb/JobbMalmo/Arbets---och-utbildningsenheten-JobbMalmo-direkt/Sprakcafeerna-pa-Nobel.html>

[Hämtad 2014-05-10]

De los Reyes, Paulina, 2006.

<http://www.government.se/content/1/c6/06/48/15/884caead.pdf>

[Hämtad 2014-05-14]

Vetenskapsrådet. 2009. *Forskningsetiska principer*.

<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

[Hämtad 2014-05-16]